

Zomer in Genève

Terwijl heel Europa in de lange, prachtige en droge zomer van het jaar 1986 op apegapen lag, was in Genève de harde kern van onderhandelaars over internationale-handelspolitiek bijeen om hun ministers een zo goed mogelijke uitgangspositie te verschaffen bij de nieuwe GATT-ronde die op 15 september a.s. begint. Tegelijkertijd, en daaraan gerelateerd, werd onderhandeld over het vierde Multivezelakkoord, aangezien het derde op 31 juli jl. afliep. Terwijl u in uw t-shirt uit Hong Kong aan nog een thé-citron zat te nippen op dat overvolle terras in Frankrijk, verloren talloze onderhandelaars hun hemd en vlogen de citrusvruchten en maiskolven door de voorname straten van Genève.

Eerst de internationale handel in landbouwproducten. De Verenigde Staten hebben in mei jl. hun eerste handelstekort in landbouwproducten sinds 27 jaar geregistreerd. Dat komt dus bovenop het handelsbalanstekort van \$ 145 mrd. in 1985, een voorlopig record aller tijden. Voorlopig, want als het zo doorgaat wordt het tekort over 1986 zo'n slordige \$ 170 mrd. Daar komen nog twee dingen bij. Ten eerste kunnen China en India, traditioneel kopers van graan op de wereldmarkt, nu niet alleen in hun eigen behoeften voorzien, maar ook exporteren! Aldus zijn in de afgelopen jaren dertig landen van kopers verkopers geworden op de voedselmarkt. In de tweede plaats heeft de International Wheat Council als klap op de vuurpijl voorspeld dat de Sovjetunie – Amerika's boerenhoop in bange dagen – in de komende tien jaar genoeg graan voor eigen consumptie zal produceren. Waar moeten de Amerikaanse (en de Europese) overschotten dan heen?

U kunt zich dan ook voorstellen dat de VS alle trucendozen hebben geopend en een aantal zwaargewichten vermomd als onderhandelaars op pad hebben gestuurd. Dat mondde reeds voor de onderhandelingen in Genève uit in een aantal rake klappen en houdgrepen. Daar is in de eerste plaats de citruseoorlog. In november 1985 verhogen de VS hun invoertarieven op deegwaren (pasta) met en zonder eieren uit de EG van minder dan één procent tot 25 en 40 procent omdat geen vooruitgang was geboekt op het punt van de citrusvruchten. En ja hoor, eind juli 1986 verlaagt de EG haar invoertarieven op citrusvruchten uit de VS.

Begin juli 1986 sluiten de VS en de EG een akkoord waarbij de VS mais kunnen uitvoeren naar Spanje. Het gevolg is dat de EG tegen gesubsidieerde

prijzen mais moet exporteren naar de wereldmarkt, terwijl ze als blok deficitair in mais is!

Sinds juli, na zeven maanden onderhandelen, was men in Genève heel dicht bij een akkoord over een concepttekst voor de GATT-ronde waarvoor de handelsministers op 15 september in Punta del Este bijeenkwamen. Die ronde gaat per definitie over alle sectoren, inclusief de controversiële dienstensector. Er lag een tekst op tafel van Zwitserland en Colombia die op zo'n veertig stemmen van de 91 kon rekenen. Er was ook een minderheidstekst van India en Brazilië, die zich afzette tegen het opnemen van de dienstensector in de internationale handelsronde en die op niet meer dan tien stemmen kan hopen. De Amerikaanse onderhandelaar had zwaar zitten stoken om Frankrijk geïsoleerd te krijgen over de kwestie van exportsubsidies voor... landbouwproducten. De EG-vertegenwoordiger, die de onderhandelingen namens de Twaalf voert, was vanwege dit gestook al een keer uit de vergadering weggelopen enz. Enfin, het is 31 juli. Iedereen die nog niet op vakantie was vertrekt. Ook de onderhandelaars hebben hun biezen gepakt en wat gebeurt er? Juist, Frankrijk zegt 'nee' tegen de concepttekst en dus zeggen de Twaalf 'nee'. Weg meerderheidstekst. De Amerikanen furieus. Frankrijk wenst niet dat er getornd wordt aan het Gemeenschappelijke landbouwbeleid en aan de exportsubsidies. Pasta, pardon basta.

Enkele dagen later besluit president Reagan graan aan de Sovjetunie te verkopen tegen zwaar gesubsidieerde prijzen en dit keer lopen Australië, Argentinië en Canada te hoop en terecht natuurlijk. Kortom, het landbouwbeleid van de geïndustrialiseerde landen is één grote puinhoop en het kan alleen maar erger worden.

En dan het Multivezelakkoord (MVA). Het MVA is een regelrechte uitzondering op de GATT-regels dat 'tijdelijke' protectie moest bieden aan rijke landen tegen die goedkope t-shirts van de arme landen. Dat 'tijdelijke' duurt nu al 25 jaar en weer waren zo'n 50 landen bijeen, in Genève natuurlijk, voor een verdere vereeuwiging van het tijdelijke, het gelegaliseerde protectionisme op internationaal niveau. Nu moet men goed in de gaten hebben dat er zo'n \$ 100 mrd. per jaar omgaat in de wereldhandel in textiel en dat de concurrentie inderdaad moordend is. Kijk maar eens naar het verschil in arbeidskosten zoals weerspiegeld in de tabel.

De ontwikkelingslanden willen het

Tabel. Arbeidskosten per uur in de textielindustrie, 1984, in \$

Nederland	9,8
België	8,8
Verenigde Staten	8,6
West-Duitsland	7,5
Italië	6,3
Frankrijk	6,1
Groot-Brittannië	5,5
Zuid-Korea	1,9
Hong Kong	1,7
Turkije	1,2
Pakistan	0,5
Sri Lanka	0,3

Bron: EG.

liefst van het MVA af of willen hoogstens een veel minder restrictief akkoord. De VS hadden de roede van de Jenkins-bill achter de hand en zij zeiden tegen de ontwikkelingslanden: 'beter een hard MVA dan een allesverzengende Jenkins!' Europa wilde best wat concessies doen, maar wist weer eens niet hoe dat in het vat te gieten. De ontwikkelingslanden probeerden nog even – en dat is de relatie met de globale ronde – de wens van de OESO-landen om de dienstensector in de GATT-ronde mee te nemen uit te spelen tegen het verkrijgen van een zachter MVA. Maar ja, en dat is het perverse van de situatie, je kunt beter een gereguleerd protectionisme hebben dan arbitraire bilaterale acties boven je hoofd laten hangen. En zo werd op 1 augustus MVA-4 een feit met de VS als de boze geest en zegevierder. Op hun aandringen werd het MVA uitgebreid tot andere textielgoederen zoals zijde, sisal, jute en ramie. Daar staat tegenover dat arme producenten zoals Bangladesh, Haïti en Oeganda iets meer toegang krijgen tot de markten van de rijke landen. Terwijl de onderhandelingen hun laatste uur ingingen garandeerde in Washington het Amerikaanse Congres Zuid-Afrika een verhoging van haar aandeel op de textielmarkt van de VS met 4 procent...

En zo bent u na uw zomerslaap terug in een wereld die steeds verder wegzakt in tegenstrijdig beleid. Ik hoop dat u een goede vakantie heeft gehad en oh, als u eens een verstandig geluid wilt horen, lees dan het ook al in augustus verschenen *Trade and Development Report 1986* van de UNCTAD in ... Genève!